

GYDYKIS NAMIE! NERVITA PIGULKOS.

Tai tures, noredamas dawesti, jog teisibia sako, parode su ranka stowinczes po egle dwi karnines kaszeles. Zbiskzus wei zejo ant jio gan' neuztikinezi, fadangi zmogus nepazinstamas ne iszweizejo ant paziuros doru, o priegtam kalba jio, nors len kizska, iszrodinejo, jog paejtes buwo isz tolimu szaliu. Ne no rejoy wienok ataskiti jiam pagelbos ir liepe sestis drauge su jio "skrinionis", kurios pasirode stebetuliai lengwu, ant arklio padowanoto per Agnia ir joti drauge su Czeku.

Tepadaugina Diewas taw paweikimus apszeei — garbus karzigi — tare nepazinstamas. O matidamas jamo kareiwio weida dadawe pusbalsiu: — Tejp-pat ir taw plaukus ant barzdos.

Per nekoki laika jio greta su Gliawu tiledamas, kadangi wejas puzentis isz priszakio uzeminejo kwapa ir ne dalididino kalbėti, o giria garsei osze, kada pagaliaus truputi nutiko, Zbiskzus girlejo sekanti pasikalbėjima nepazinstamo su Czeku:

— Ne ginu asz taw — kalbejo Gliawas — jog tu buwai Rime, bet wienok iszweizi ant walkatos girtuoklio.

— Jaigu krizkezoniu esi saugikos paneszei kalbėti, idant ne prazudim ant amziu auzinu sawo dusios — atsake nepazinstamas. — Tu-gi sakai szeip ant zmogaus, kuris praestas Welikas drauge su Szwentu Tewu walge szutintis kiauszinus. Ne kalbėk man ant tokio szalezio apie alu, negut apie szildinta, o jai kur turi prie sawes buteli su winu, tai duok man du, ar tris gurskzinius patraukti, o asz taw "cziszcziaus muku" atliaisi.

— Ne esi szzwentintu, patsai apie tai sakei, kaip-gi gali aptelkinti zmones atlaids ir tuom szutrupineti cziszcziaus mukas anuju?

— Iszszwentintu ne esmiu, tas teisibe, bet galwa turiu praskusta, o apart to relikwijes szwentas waziojo.

— Ar tosia karnines kaszeles? — tare iszjuokwnezi Czekas.

— O, jaigu jiu ta wiska matitumete, kas jiosia talpina si, tai ne tik jus wisi, bet ir wises puzis su aglemis ir wisi grios zweris pultu ant weido prisz jiuos.

Czekas-gi wienok ne buwo lengwatikiu, o iszmintingu zmogum ne intijejo zodiams nepazinstamo, o tik zwilgtelijas nuziurinejencei ant jio tare:

— Wisi ne tik zmones, bet ir zweris ir negwi sutermai pultu prisz jiu, o wienok bestijos wilkai matomai nesibaimino, jaigu arkli nesanti jiaisiais, suede.

— Suede, bet uz tai wisi pusiau truko. Wiena pats sawo loconom akimis macezu gulinti iszista pusiau truko. Jai turi wino, tai duok, nes nors wejas apsimalszino, bet szalts mane krazcia..... brrrr!

Czekas wienok ne dawe jiam wino ir welei jio tiledami, net prekejas szwentu daiktu, nesulaukes atsiliepimo sawo san draugo, patsai pradejo klaustis:

— In kur-gi joiete?

— Nes turiu joti. Pramigsiu kur sziene stojnoj, o ritoje gal tas maldingas kareiwis padowanos man arkli, tai jiosiu toliaus.

— Isz kur-gi esi?

— Isz po prusiniu ponu isz po Malborge.

Izgirdes szuos zodiuz Zbiskzus atsigrizo in nepazinstama ir pamajo in jin su ranka, idant prisiartintu.

— Isz po Malborge esi? — tare in prisiartinanti prie jio nepazinstama. — Rasi, ir joji isz ten.

— Isz po Malborge! — atsake szis.

— Bet gal ne Wokietis, jaigu lenkiskai gerai szneki. Kaip wadiniesi?

— Esmiu Wokciezu! o wadinuosiu Sanderus, jiusu tame kalbu, nes Torune gimui ir augau, kur wisi teip kalba. Weliaus giwenau Malborge, bet ten ir teip-pat. We, kad ir patis zokoniakai "Kriziaus" jiusu kalba supranta.

— O senai jau isz Malborge?

— Buwau, pone, Szwentoj zemeje, potom Kostantinoplej ir Rime, isz kur per Prancuzija pargrizau Malborgan; isz Malborge iszkeliawau su szwentom relikwijoms in Mozowija platindamas jias tarp krizkezoniu, o kurios maldingi zmones geistantie izganimo dusios perka.

— Ar Plocke buwai? O gal ir Warszawa matei?

— Buwau, pone, asz ir czia ir czia. Tegw Wieszpats Diewas duoda sveikata abiem kuningajksztienems. Ne weltu kuningajksztienia Aleksandra Zewawitienia pat's prusiskiponi guodoje, nes tai pilna szwentenibes pont, nors ir kuningajksztienie Ona Januziene neblogesne.

— Matei Warszawoje dwara kuningajksztiszka?

— Ne uztikau jio Warszawoje, o tik Ciekanawe, kur buwau per kuningajksztii ir su jio gar be motere, kaipo Diewo tarnas sweitigai priintas ir gausei apdowanotas. Bet ir asz uz tat palikau jiems szwentus rikus, kurie palaima Diewo ant ju turi uztraukti!

Zbiskzus norejo paklausti apie Danusia, bet susiprastes tuojaus jog ne pritinka prisz swetima nepazinstama zmogus su pasifekimo iszreikszi ta wiska, ka szirdije neszoje, o da kuris nuziuremai iszrodo, kuris gal esa prastu prigawiku ir isznanodotojum lengwatikiu zmoniu. Todel po walandai tilejmo tare:

— Kokius-gi tai szwentus daiktus wazioji?

— Tai tas wiskas reiszke, nedaug kalbant, jog tawe pa laiko uz apgawika ir isznanodotojum lengwatikiu zmoniu.

— Jai tik tai jis ant manes plusti ir persekiotu, dawanoezu jiam del meiles artimo, kaip ir padariu, bet jis piktai kalbejo apie mano Szwentus rikus, uz ka, ko ne duok Diewe, prakiaktu ant amziu pasilik, be jokios pagelbos.

— Kokius-gi tu turi "Szwentus rikus"?

— Tokius, kad ir kalbėti apie jiuos su kepure ant galwos newale, bet t o sikiu, turedamas iwairius gatawus atlaids, duodu jiuos, pone, dalididina ne nuimineti gotpurio no galwos, nes pusto ir wejas szalts. Uz tat pirkiste ka sustoja ant pasiganimo ir tas sudildins nuodenia. Ko asz tikrai ne zi nau! Turiu kanopoli asilelio, ant kurjo jojo Szwenzciausioji Marije su sawo Kudikeliu isz Bellemo in Egipta, o kuris li kos atrastas prie piramidu*). Karalis Aragonijos dawinejo man uz jin penkesdeszintis dukatu gripu auksu. Turiu plunks na isz sparno Szwento Arkaniole Gabrieliu, kuria jis laike Apreiskimo pametes; turiu dwi galwas putpeliu, kurioms Diewas maitines Izraelitis esanczius pustineje, turiu alieju ku reme persekiotojej krizkezoniu spirgino. Szwenta Jona ir laipta isz lipines (kopecziu) apie kuria sapnowosi Jokubui; teipogi turiu aszaru Marijos Egiptonkos ir biskeli rudies no raktu szwento Petro. Bet wisko, wisko ir iszszakiti ne galiu, delto, jog perszala, o tawo pakalikas, pone, ne norejo man duoti wino, o antra, jog lig wakarui apsakimo ne pabaig czeu.

— Dides tai relikwijos, jaigu teisingos! — tare Zbiskzus.

— Jai tik teisingos! Imki, pone, ragotinia isz ranku pakaliko ir atziskii jia, nes piktą dwasia netoli, ka tokes pik tas mislis taw inkwepe. Zbiskzus nudawe, jog tos jio pasarg swisw nei ne girdi, ka matidamas papirkejas szwentu daiktu trauke toliaus:

— Laikik jia no sawes atstume ilgumo ragotines. O jai gu nori nelaines prasaitogi atsipirkti pas mane uz ta nuodemia — kitaip laike triju sanwaziu miries kas isz tawo gi miniu, o ipacz tas ka labjusiau mili.

Zbiskzus persigando tokios gramzdos, kadangi atėjo ant misliu jiam Danuse, ir atsake:

— Jug tai ne asz ne tikiu, o perdetinis Dominikantu Su raziuje.

— Apzwelgiki, pone, patsai waszka spaudesio; jo kas link perdetinio, Diewas zino, ar jis da gwas, nesai Diewas greit parodo sawo teisingista.

Bet pribuwus jiems Suraziu, pasirode jog perdetinis bu wo sweikas ir giwas. Zbiskzus-gi ir nusidawe pirmiausiai pas jin, idant duoti ant dwieju misziu, isz kuriu wiena turejo buti atlaikita ant intencijos Motiejau, jio dedziaus, o kita ant intencijos iszmeldimo no Diewo malones del jio paties, idant galetu konogreicziausiai ingiti prižadetus kaupokus su powo plunksnu papozemes. Perdetinis Dominikantu, kaip ir daw gelis toje gadineje Lenkijoje ne buwo tateuiziu, o szwemize miu, giminiu isz Cilijos, bet giwendamas per keturesdeszintis metu Suraziuje, iszsmokes buwo gerai lenkiskos tarmes ir bu wo didziu newidnom Kriziku. Tai-gi patires apie Zbiskz kaus siekius ir priezasti pribuwimo in Mozowija, tare:

— Da didesne bauseme diewizka lauke jiuos, bet ir tawes no tawo geru uzmanimo ne atkalbinejo, pama priezasti, jog prisiagai jiuos ingiti, antra, jog uz tat, ka czia Suraziuje pridirbo skriaudu werti esa nubaudimo, o nors niekados zordziciau isz ju udmisiti prociat!

— Ka-gi padare? — paklause Zbiskzus, kursai zingei dus buwo zinoti apie wises nelabistes Kriziku.

Ant to senelis perdetinis iszskete rankas ir potom sude jas delnus pradejo atkalbineti: "Amzina atsilsi," atkalbejas sedo ant uslano, per walandu laike uzmerkta akis, buk noredamas surinkti wises mintis, o pagaliaus pradejo szeip kalbėti:

— Partrauke jiuos in czia Vincintas isz Samotuliu. Buwau tuomet da jaunui waiksziuju, turincziu dwileka metu senumo, kadangi tai pribuwau in czia isz Cilijos pas sawo dedia Petzoldta. Krizikuai upzule nakties laike ant niesto in tuojautes padoge. Mateme, kaip ant turgawietes wirus, waikus ir moteris, kapojo kardais, arba kaip kudikelius mete in ugni deganeziu triubu.

— Maceu, kaip zude ir kunings, ir zokoniukus, nes rustibe apiakinti, niekam ne pralado. Perdetinis Mikaljus isz Elblongo giminiu, pazinodamas kontura Hermana, kursai waisku upzooliku dawedziojo, iszejo jis su wienes broliais priezais taji nelaba bjauru, nozmiu kareiwu ir atsklaupes priezais jin ukeikinejo jin woksizkai, idant liautisi liejas krizkezoniszka krauja, o szis jiam atsake: "Ne supranti!" ir ne liowes zudes zmones, tuomet praziuwo giewintojie meti, prazuwo zokoniakai, kuningai, prazuwo ir mano dede Petzold tas, o perdetini Mikalju priiziso arkliu prie nolegos ir uz trauke. Ant ritojau jiu mieste ne buw — ne wieno zmogaus, apart Kriziku ir manes wien, kuris ant ransto (balkio) war piniozijoje pasilepuje. Diewas jau nubaudes jiuos po Plawow mis, bet jie ne paliauje spendia ant propulstes tos krizkezoniszkos wieszpatiszes in tikos ant jios ligtoliai pakoliai ne pra dangins paties sawes, pakoliai ne nubaus ju Diewas, pagal teisingistes.

— Po Plawowis — tare Zbiskzus ir musu gimine wisa prazuwo; bet nesigaliu ju, kadangi zuwo uz numazina ju galibes, o pakelima galingumo karaliaus Loketko, nes tuomet zuwo dwideszintis tukstancziu Wokciezu.

— Sulauksi tu da didesne kares, negu buwo anoji, sulauksi matiti sawo karaliu da galingsniu — zusias jie wisi! — Amen! — atsake Zbiskzus.

In pradejo kalbėti apie kita dalika. Jaunas kareiwis isz siklausinejo biskeli apie papirkeju relikwiju su kuriom pamotiko ant kelio ir patire, jog daug panesziu prigawiku ir isznanodotojum lengwatikiu walkiojesi keles. Perdetinis pasake, jog wisi wirszininkai bazmizios turi bullas*), prisakancias persekioti tokius agawikus ir persegineti zmones no ju, o sugawus tokii, jai ne turi palidijimo no popiezius ir jai spau dele pasiroditi negera — ne toke, kokei prider buti, taji tuojaus nusprenti ant haumes. O kad pecetis to walkatos pa sirode del perdetinio neteisoms, todel norejas jin tuojaus in juridikeja wiskupinia nusiunsti, idant dalika isztrinetu, jai gu pasirodiu, jog esa tikru isziuntiniu popiezius, jokios skriaudos jiam nieks ne darti. Bet jis ne welijo stoti prisz juridikeja, todel ir iszspruko paslapce Gal wienok baimi nosi susitrukdinimo kelioneje, bet per ta pabegima da in didesni nuziurejima inpuole.

Ant galo, atsisweikinus Zbiskziu perdetini, szis uzprase jin ant wakarienes ir nakwines sawe in klosziortu. Zbiskzus wienok turejo ateisakiti no to, nes norejo jis pakabinti prisz wieszbuti laiszka su paraszitu iszwadinejimu ant "grumes peszcia, bei ant arkliu", tosiuos kareiwius, kurie dristu priezineis, jog pana Danuta Jurandziute esa patogiai, pado riansi ir graziiaus mergina w.szoje wieszpatiszeje — ne galejo iszkabinti tokio atszizankimo ant bromo klosziortiaus. O ir nei kuningai ne pats perdetinis ne norejo nei iszrasziti jiam tokio laiszko, joga jaunas kareiwis didelei uziiergeiawo ir

ne zinojo kaip suraminti sawe. Net sugrizus in wieszbuti, atejo jiam ant misliu nusiudoti ant rodos pas Sanderusa, papirkeju relikwiju in pasiklausti ar laikais jis ne moka rasziti.

Perdetinis wieszkai ne zino, ar tu esi tikru isziuntiniu Szwento Tewo, ar tik paprastas szalbieris — tare in jin — nes kalba: "jaigu jis butu teisingu isziuntiniu, tai ko begtu, ko baimintusi sudo wiskupinio, turedamas patwirtinimus no auszszciausios baznities waldzios?"

— Ne bijau asz wiskupo — atsake Sanderusas — bet wien tik tu zokoniuku, kurie swisw ne nusimano ant spaudeliu. Asz-gi ir joiau in Krokawa pas wiskupa, bet kad arklio ne tekau, perai turin laukti pakoliai kas isz maldingu zmoniu ne padowanos man. O tuotarpu nusiunsiu raszta ir sawo palidijima art uztwirtinimo.

— Asz, matai, in pamisliju, jog jai pasirodis jog raszta zinai, tai reiszksz, jog esi ne praszioku. Bet kaip-gi tu nusiunsi laiszka in Krokawa?

— Per koki pakelewinga zokoniuka, ar per kita koki kelewi. Ar-gi tai maza zmonu lankosi in Krokawa isz wiskupinigu, del atlankimo grabo mirusios karalieues?

— O man pataikisi laiszka iszrasziti?

— Iszraszisiu, pone, wislab ka liepsite — grazei ir puikei, nors ir ant lentos.

— Geriau ant lentos — tare nudziuges Zbiskzus — nes tai, matai, man nekarta bus reikalinga.

Kada po nekokiom laikui tarnai Zbiskzkaus pasirupinia atnesze graza, ligia lentutia, Sanderusemesi prie raszimo po diktantu Zbiskzkaus. Ka parasze, Zbiskzus wienok perskaititi ne galejo, bet liepe tarnams prikalti ant wartu prisz buti lentilia su paraszitu iszszaukimu ant grumes kareiwius, no jo jiaje pakabinti skida, kurios sergejo Turkai mainu. Kas in jia ragotine durtu, tas duotu zenkla, jog iszwadinita prima in nori galetis su kareiwu tuom, keno esti skida. Bet Suraziuje matomai stokas buwo ukwatninku ant tokios zoboweles, kadangi per iszista diena ne wiena karta ne suskambejo skida no ragotines kareiwio, kad ir ant ritojau iki dienwidziu nie kas ne apreiske jog nori su Zbiskzku musztis, liepe jaunas kareiwis ruosztis in tolesnia kelionia.

Sanderus, matidamas susirupinusi Zbiskzu atsiliepe in jin raminancezi:

— Jaigu, pone, teip pakabintumete skida szalisia pruszku ponu, isztkiro ne reiketu teip ilgai laukti ir jau ginkla nesziis dirzus suwarzinetu jiuos no szarwu.

— Wargei! Jug Krizikuas ne gali tureti panos numiletos, kadangi esa zokoniukais.

— Ne zinau asz to, ar jiems ne daliaidzesi miletis mote, riszkees, bet zinau, jog daugelis turi saw milenas. Teisibe, jog Krizikuas be papiktinimo in pawiengrumia stotis ne gal, nesai prisiagai, jog tik uz tikiba drauge su kitais kariausias su newidonais, bet ten apart zokoniuku esti daug swietiniu ka reiwiu isz tolimu szaliu, kurie prusams in pagelba pribuna. Tiejei tik ziuri su kuom stwertis az krutu, ipacz kareiwiai isz Prancuzijos.

— Beto! Maceu asz jiuos po Wilniumi, Lietuwoje, o jai Diewas daliais matisiu welei Malborge. Reikalauju buti nai powiniu plunksnu no kaupoku, nes ta prizadejau padariti — supranti?

— Nupirkkite, pone, no manes du, ar tris szlakus prakaizo szwento Jurgio, kuri iszlejo galedamasis su smaku. Jokios kitos relikwijos del kareiwu ne esa naudingesems. Duo daktais. Jojete, pone, pas kuningajksztii Mozowijos Januzi.

Pasiklausties tennis kiek pirkno no manes relikwiju — pati kuningajksztienne Ona Danule, wises jiosos tarnaites ir dwar poniai, o ir daugelis iszweicz buwusiu ant westuwiu.

— Ant koki westuwiu? — paklause skubei Zbiskzus.

— Kaip paprastiniai prisz adwentu. Paczewosi kareiwai wienas per kita, nes zmones skelbe, kad bus kowa tarp karaliaus Lenkijos o Zokonu uz zemes Dabziniaus..... Sako, mat, saw, "Diewas teziuo, ar giwas pargriziu" — ir nori todel nors trumpom laimes uzraguoti.

Zbiskzu labai uzeme gandas apie karia, bet da labjau tas dalikas, ka Sanderus pasake, jog dwarmerges tekejo.

— Kokios-gi ten mergos iszstekejo?

— Dwarmerges kuningajksztienes. Ne zinau, ar nors wiena isz ju pasiliko ne iszstekejusi, nes pats girdejau, kaip kuningajksztienas kalbejo, jog tures nauju merginn, ar moteriszku jieszkotis.

Zbiskzus per walandu tilejo, o pagaliaus atsiliepe truputi atsimainiusi balsu:

— O pana Danuta Jurandziute, kurios wardas paraszitas ant lentiles, teip-gi iszstekejo?

Sanderus pradejo swarstintis ir ne galejo atsakiti tuojantes isz wienos priezastes, jog patsai nieko ne zinojo, o isz kitos, jog manidamas, kad laikant kareiwu netwirtiubeje, gales geriaus jin isznaudoti: Jau jis pirmiau apswarstinejas szii dalka, jog prider jiam laikitis szio kareiwio, kuris iszjojezt in tolima kelionia, buwo gerai aprupintas. Jaunumas Zbiskzkaus dalididinejo jiam priiladintu, jog bus tai ponas duosus ir neakiliu, arba ne apzwelgus, jog metis pinigus nepaisancei ant wisu pusiu ir ant niekniekiu. Mate jis tuosus puikus szarmus mediolanskos izdarbistes, grazius puikus erizlus kareiwiskus, kokius ne jaikas tureti gali — pertai mislijo saw, jog prie tokio ponaituko tures puiku giwenima, kuris laukis dwarus ir iwairius kareiwius ir miestus, o tas dawines jiam proga ant iszpardawinejimo jio taworo, jog tuosus palieze kaio neje — o ant galo gales kasdien gardzei ingiti ir gerti, apie ka labjusiau jiam ejo.

Izgirdes-gi Zbiskzkaus klausima, suranke kakta, pakele in wirszu akis, kaip kad intemdamas omeni, o pagaliaus tare:

— Pana Danuta Juandziute..... hm..... O isz kur-gi jia paejua?

— Danuta, dukte Jurando isz Spikowo.

— Maceu asz wises, bet kaip ten jais wadina — ne labai pamenu.

— Jaunu tai da mergina, kuri wisuomet neszojosi kankles, nes saw graziu skambinimu in dainawimu linksmina kuningajksztienia.

— Aha..... beto..... jauna mergeita..... ant kankleliu mo kanti skambinti..... Ar ne juoda ji, kaip warnas?

Zbiskzus atsiduso.

— Tai ne toji — atsake. Danuse balta kaip sniegas, o plaukai szwiesiaigeloni, skaiti ir grazi — kaip aniolas.....

— Tiktai wiena juodaplauke pasiliko prie kuningajksztienes, o szeip bewek wises iszstekejo.

— Jug sakai jog "bewek wises", tai reiszke tas kad ne wises iki wienai. Ant Diewo, nori ka gauti no manes, tai atsimink gerai ir man pasakii teisibia.

— Teip, po triju, bet keturiu dienu tai gal atsiminsiu, bet dabar tikrai ne galiu pasakiti — mieliausiu man butu arkli, kuris nesze mane szwentus daiktus.

— Gausi, jaigu man teisibia pasakiei.

Tuotarpu Czekas, kursai prisiklausinejo juodwieju szek tai ir tik laikais nusizipsojo slaptomis, dabar atsiliepe:

— Teisibe pasirodis tuomet, kada susiejsies su mozo wiszku dwaru.

Sanderus pazwelge per walandu ant Czeko, o pagaliau tare:

— Ka, ar tu manai, jog asz mozowiszko dwaro baimiuosiu?

— Asz ir ne sakau, jog tu dwaro baiminiesi, bet su arkli ne nujoji tuojaus po triju dienu, o jaigu tenais pasirodis jog suimelawai, tai ant locnu kaulu ne iszjosi, nes ponas ma, no liepsia taw juos sulauziti!

— Kaip bematai! — tare Zbiskzus. Sanderus pamislijo, jog akiweizdoje tokios prasargos, prider buti atsargiu ir akiliu, tai-gi ir tare:

— Jaigu asz buzeu norejas sumeluoti, buzeu tuojaus pasakes, jog iszstekejo, arba, jog ne iszstekejo. bet asz psaken tiktai, jog ne pamenu gerai. Jaigu tu tureti meil prota, tai tu tojau mano doribia isz atsakimo iszskaititumei.

— Ne brolis, mano protas, taw doribiai, nes ji gali but del szum's sesuo.

— Ne loje mano deribe, kaip tawo protas, o kas ant szios pasaulės loje tas be abejones stausgia po smert.

— Tas teisibe! Tawo daribe-gi ne stausgia po smert, o tik dantimis griezsia, jai da ant szio swieto betarnaujant welniu wisu ne pames.

In pradejo bartis, kadangi Czekas lieziuiu turejo mitru ir ant kozo zodziu Wokciezu, jis du ir tris atdrinejo Zbiskzus tuotarpu dawes prisakima judinimosi in kelionia ir netrukus, iszisklausia pirma czionikszcziu zmoniu apie kela in Lenziecia, apliadio Suraziu. Po walandu keliawimu prijio dideles gires, kurios kelias ejo. Kelias buwo wietomis isz szaliu apkastas grabemis ir gerai iszpiltas klionuose izklo tas apwalainiais, o tas liudijo gera gaspadorawima karaliaus Kazimieru. Poteisibe, mirus jiam miazstai pakelti per Nalen czius ir Grimalieczius nekuri isz wieszkeliu buwo sunaikinti bet laike wieszpatawimu Jagelos po nuraminimu majsztiniku, suwirbo welei darbininkszkos rankos, nuego darban spatai kirwe: wieni klionuosia pile pilimus, kase grabes, kiti kirto giorisia medzius — ir prisz gala giwenimo karalienes Jedwigos jau wisur prekejas galejo tarp zimesniu miesteliu wesi sawo prikrautus ratus, be baiminimosi, jog jiam suluszar, ar susidauzis po akmenis ir duobes bei suklumpias muoklinuosia. Tik pleszikai, piktadariai slapienjejesi po gires, bei zweri, galejo neraminti keliawenczius, bet ir to nedaug baisejosi, nes nieks ne keliawo patwienas, o kad keliawo tai wisuomet bureis, apsiginklawia, o naktimis kurindawo lauuzis ugnies kuom nubaidinedawo zweri.

Zbiskzus ir ne baiminosi jokiu upzooliku giriniu, inginkluotu kareiwu, uziiminejenceju plesziamais pakelewingu zmoniu, kadangi apie jiuos swisw ne ne mislijo, nes jio wises mislis ir dwasia jau buwo ant dwaro mozowiszko. Mislijo jis apie sawo numileta Danusia, ar rasias jia da ne apsiwedusia, ar ne, gal pamatis jia motere koki mozowiszko kareiwia — patsai ne buwo twirtu ir no pats rito — per nakti ir per diena ne liowes mislioti ape szii klausima. Laikais rodosi jiam, jog tai ne galenas dalikas, idant Danuse pamirsztu apie jin ir iszteketu usz kito — bet potom welei atetijejo jiam kitokios mislis in galwa, jog gal Jurandas tewas jiosos, pribuwus in Krokawie, ziji wieszpatiszina mergina atilawa lokiam sawo kaminui arba prieteliui sawo. Jug da Krokawe sakes jis Zbiskzu, jog sawo duktes jiam atiduoti ne begali — todel aiskiu, jog jia jau kam kitam pazadejas, o gal dabar jau sawo prizadejima iszstekejo. Kad teip mislijo, rodosi jiam, jog jau ne pamatis sawo numiletos mergeles panele. Szauke sawip tuomet welei Sanderusa ir welei kwote, bet tasai wisap maizze ir ne galejo Zbiskzus nieko iszprasti. Szitai jau, atsimena agutinia kuningajksztienes, primena jiosos westuwes — bet szitai welei sukisza pirsztus in lupas, uziomislije ir pagaliaus atasko: "Rasi, gal ne toji!" Ir nei winas, kuris anot jio tuoroje apswietiti jiam omeni, ir nieko ne gelbejo — laike janna karzigi tolidz netwirtiune, tarp mirtinos abejones — nusiiminio ir wilities.

Jojo-gi Zbiskzus susirupines ir netwirts. Pamirszo jau swisw apie Bogdanci, pamirszo apie palikta wiena-wiena dedziu Motieju, pamirszo ir apie Agnia Zigitia, nes maste nuolatos ka turi pradeti ir ka weikti. Pirmwisko priwalejo jio patirti twirtos teisibes dware kuningajksztienam, todel ir skubino, susilaikidamas pakeliuje tiktai ant trumpo naktinio pasilio po dwarus ir wieszbuczius ir miestelius, idant arkliu baisiai ne nuwarginti. Lenziecioje liepe welei prikati sawo lentutia su antraszu iszwadinito ant grumes kareiwius, prisziancziancius in ju nuomone apie patoguma ir doriliu Danutus Jurandziutes, ir pakabinti po jiaje ant wartu wieszbuczio skida, nes manidamas, kad nors ir jio numiletine esa jau apswedusi, tai wis esa wieszpate jio szirdies ir usz jio patoguma ir doribia jiam prider musztis su prisziezinkais. Bet ir czionais nedaug radosi tokii, kurie antrasza perskaititi mo kejo, o tiejei, kuriem kas perskaite, trukziojo petimis, ne paznodami tokio paprocio, kalbejo: "Kwailas tai kokis kareiwis, kuris iszwadineje galetis su jiuom kareiwius, kurie prisz tariaus ju twirtinimais, kas-gi jai priszetariauti, ne pazino damas swisw tos merginos!" Ir welei turejo Zbiskzus joti toliaus nelinksmas. Skubino da labjau, geisdamas kuowekian siai stoti ant wietos ir iszwisti sawo Danusia. Niekados jis nele wieslijas apie Danusia budamas namieje, niekados jio meile prie jios ne susimazino jio szirdije, bet turedamas bewek kas diena szale sawes Agnia, matidamas anos patoguma ne jau sawo szirdije teip karsztos meiles, kaip dabartes — diena ir nakti stowejo jiosos paweiksias jio omenyje: diena bemislant apie jia, o naktimis besapnuojant, mate jia baltai paredita su rutu wainikeliu ant geltonu plauku, su kankliaiems per peti pakabintomis prie szalies. Izsitraukinejo in jin sawo rankeles o Jurandas atitraukinejo jia no jio. Nubudes, kada sapnai iszisklaistinedawo, nuludidamas, tuзма in pasilgimas apeminejo jin. Net dabar suprato jis, kaip didelei jia mili, jog dabar tikrai pradejo jia mileti, kada ne buwo twirtu ar ji teks jiam ar kas kitas pirma jio jia pame.

Misliis, jog Jurandas gal priwerstinai mergina atidawe kam kitam pazadinejo jio szirdije rustibia ant Jurando, rustinosei ir ant kuningajksztienes Januzienes, kuri da jiam prikiszinoje, jog sawo zodziu ne dalaikis, o dabar ji daliaido Danusia teketi uz kito, o kada pamislijo apie wira Danuses, tuomet szirdis jio uzwire wisudidiziane rustibe ir weizejo ant sawo tarnu wezanecziu ginklus. Apswaraze dabar ka turi pradeti toke me karte, jaigu rastu jia wiruota, ir dajeo iki tokiam in neszimui, jog priwalo ne paliauti tarnaui del jiosos ir tokeme karte ir ka prizadejo jiei, iszsetet, o wira jios arba sawo pawerzika iszwadinti ant grumes.

(Tofians bus)

WELIAUS 12. 1890.

Permaitina diena 24 Nov. 1901.

Laikai
Japonie
miejusiu
uiliu. Ni
kioje szal
iwairu t
palu) kie
rodels (i
pilditi ro
teip neas
mies pad
kas); wei
ris, merg
puozes i
(epiku)
moterizi
sius gere
telius, b
O buw
kai, arbu
masis i
swetimu
jog nie
szweiki
widrow
bet tur
tus dail
wanden
atspind
bet wie
in galu
szituriu
li.
Zmo
jauzme
zinejen
tiems u
szweln
buczes
dais, g
zin, tu
dineje
sawes.
Agi
muset
czius,
dakits
tuweti
wo al
dizauz
duszio
Jau
isz tu
tarnat
czniu i
pat's
lames
begin
ko,

